

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre 6 frt — kr.
Negyedévre 1 „ 50 „
Helyben neszhoz rendelve:
Egész évre 8 frt — kr.
Negyedévre 2 frt — kr.
Videkre postán szállítva:
Egész évre 10 frt — kr.
Negyedévre 2 „ 50 „

NAGYVÁRAD, október 3.

A mesterséges zürzavar.

Az országgyűlés feloszlását bejelentette ugyan b. Bánffy Dezső miniszterelnök egy mondva csinált interpellációra, de bebizonyult ebben is, hogy taktikázik. Ugy tüntette föl ezt, mintha a korona szavatosságát s felelősséget vállalna a mostani kormány stomfai és nyitrai erőszakoskodásaiért.

Ez imparlamentáris, alkotmányellenes és antimonarchikus eljárás.

A koronának fölötté kell állania és mindvégig megmaradnia minden párt fölött. A koronát nem szabad a pártok küzdelmébe olcsó tromf gyanánt kijátsszani. A korona mindnyájunk öre, védője az egész orszagnak s az összes nemzetnek palladiuma, gondviselése.

A korona nem lehet annak a trójai falónak mása, amelylyel az alattvalók egy-részét, a mai körülmények között, a többséget be lehessen csapni.

Azért előre is tiltakozunk az ellen, mintha a korona esetleges hozzájárulása az országgyűlés feloszlásához azt jelentené, hogy a koronás király elítelné az ellenzéki választók alkotmányos szabadságának s honpolgári jogainak szabad gyakorlását.

Ez merőben ellenkezik a legalkotmányosabb uralkodó eddigi magatartásával.

Ő Felsége Szápáry Gyula grófnak, az akkori miniszterelnöknek is megadta az

engedélyt az országgyűlés feloszlásához; de semmiképpen sem akart nyomást gyakorolni az ország választóira, hogy Szápáry Gyula gróf eljárását feltétlenül magukévá tegyék.

Ha a korona ilyesmit akarna, illetőleg, ha valami nagy veszély elhárítására a nemzet feltétlen hozzájárulását óhajtana és parancsolná: akkor ahhoz nem volna szüksége b. Bánffy Dezső közvetítésére.

Akkor közvetlenül fordulna a néphez, hű s lojális alattvalóihoz; és akkor mi volnánk az elsők, akik félretéve minden politikai aggodalmat és anyagi tekintetet, föltétlenül s haladéktalanul sietnénk a koronás apostoli király felhívásának eleget tenni.

De most erről szó sincsen. Amint akkor sem volt ez szóban, midőn Szápáry Gyula gróf a legfelsőbb hozzájárulást megnyerte az országgyűlés feloszlására anélkül, hogy ezzel állását s politikáját megszilárdította volna. Sőt inkább, a tények bizonyították, hogy csak siettetette bukását.

Már pedig ki mondhatná, hogy ez a korona dezavualása lett volna? Senki, akinek az esze helyén volt és van.

Éppen azért ez most sem lehet másképpen. Mert az egy volna az alkotmány fölfüggesztésével, ami botor fonákság, abszurdum volna.

Csak azok beszélhetnek másképpen, akik a koronát a korona akarata ellenére akarnák a választási küzdelmek és pártviszályok porondjára magukhoz leránczigálni.

Különösen pedig azok, akik zürzavart akarnak támasztani, hogy hamis czégér alatt annál könnyebben halászhassanak a zavarosban.

A korona részrehajlatlanságát, pártok fölött való állását komprommittálná ezzel a szabadelvű kormánypart, ha ezzel akarná a zavart növelni, melylyel nagy parlamenti többsége daczára az ügyek rendes vezetésére képtelenné bizonyult.

Ez adja meg a kulcsot a mostani zürzavarhoz.

Ez a zürzavar pedig nem tarthat sokáig. Nem tarthat már csak azért sem, mert a koronás király maga intette országát s különösen a hatalmon levő pártot, hogy ápolja az egyetértést, midőn ő Felsége a kiállítás megnyitása alkalmával azt a beszédet tartotta, mely örökké emlékezetes kell, hogy maradjon minden magyar előtt.

A zürzavart csak azok szitják, akik ő Eelsége eme legfelsőbb intelmét semmibe sem veszik és stomfai, meg nyitrai eszközökkel szeretnék egészen megzavarni és kiforgatni a választókat meggyőződésük szabad gyakorlásában.

Ez alapon az országgyűlést nem szabad más szemmel tekinteni, mint azzal, mely a király hozzájárulásában csak azt látja, hogy a nemzet akarata szabadon és őszintén megnyilatkozzék.

Aki mást keres mögötte, az rágalmazza, lealacsonyítja a koronát: az felségsértést követ el.

A „TISZANTÚL“ TÁRCZÁJA.

Nelli.

Irta: W. VIKTOR.

Egész délután együtt hanczuroztak a fürdő sétányain és a fenyvesek alján a picziny Hollósy Nelli és Bárdy Laczi, aztán ugy estefele hirtelen összezördültek. Arról volt szó, hogy az esti fürdőbálon kinek adja Nelli a négyeseket. Az elsőt elígerte egy monoklis hadnagynak, a másodikat egy kopaszodó professzornak. Annak a bizonyos professzornak, ki a tavaly a felsőleányok negyedik osztályában a matematikával kinezta az ábrándos leányfejeket és Isten esodája, hogy Nellikét meg nem buktatta. A hamis nyelvű kis Kalmár Sárka azt moudja, hogy nagyon tetszetek a professzor urnak a Nelli bársonyos szemei, azért nem buktatta meg. Lám ő többet tudott s mégis elbukott.

A harmadik négyest aztán nagy kegyesen és roppant fontoskodó hangon, mintha valami nagy-nagy kincset adna, Laczinak ajánlotta fel. Laczinak épen kötekedő kedve volt.

— Ha a másodikat nem adja, akkor egyik sem kell.

— Most már nem adom egyiket se. Maga goromba.

— Jó. Nekem ne adjon hát egyetlen né-

gyest se, még csárdást, vagy keringőt se, táncoljon maga monoklis tisztekkel s kopaszodó tanárokkal!

S Bárdy Laczi ugy faképnél hagyta Nellikét, mint hajdanában szent Pál az oláhokat. Nelli még egy-két virágot tépett s egyik darabig kegyetlenül tépegette a szegény Margit virágok hófehér szirmait, aztán hazament.

Egy kicsit haragudott is. Hogyne, mikor olyan goromba volt a rossz Laczi.

Aztán készülődni kezdett a balra és egy darabig mindent feledett, csak a bál keringett képzelme előtt, mint valami rózsaszínű ragyogó felhőfoslány. Valami édes, lázas boldogságot érzett puha, kis leányos szívében és valami remegés-félét is.

Most készül először komolyabb bálba.

Volt ő már ugyan néhány gyermekbálon, fillérestélyen, sőt egyszer abban a kitüntetésben is részesült, hogy egy házi zsuron ő szolgálta fel a dezertet, de ez az első, az igazi. Hetekig kunyorált intim barátnőjével, Gödri Inezzel a mamájának, hogy így, meg amugy, be jó volna elmenni, s még azt is kieszközölte, hogy új créme ruháját bokáig szabatta a jó, az édes mama.

Hiszen innen-onnan még is már tizenhat éves — lesz.

Mikor egészen készen volt, megérkezett Inez is a pápaszemes nevelőnővel, hogy együtt

menjenek a bálba. A két bohó gyermek egymást kezdte bámulni.

— Be szép vagy te aranyos Nelli!

— Te még szebb vagy. Te leszesz a bálkirálynő!

— Hát az miféle csudabogár?

— A ki a legszebb, azt elkeresztelik az emberek bálkirálynőnek. Gáspár Emmától tudom, kiról azt mondta a multkor az a gonosz Laczi, hogy végig táncolt vagy nyolcz farsangot. Emma dicsekedett, hogy ő is volt bálkirálynő. Elhiszem, de régen lehetett!

Két bohókás gyermek kaczagásának eleven ezüstje csendült meg a picziny, ibolyaillatos szobában.

Aztán mig a mama — a mint a mamák egyáltalában tenni szokták — lassan, nehézkesen öltözködött, ők ketten elpletykálták az időt. Azt is elmondta Nelli, hogy ma Laczi milyen goromba volt.

— Büntesd meg Nelli, ne táncolj vele.

— Jó, de te se.

— Én? Hiszen engem nem sértett meg, én nem kosarazhatom ki, de te igen.

— Igazad van. Én meg feléje sem nézek akárhogy kér, könyörög. Mi is ő nekem? Régi ismerősöm egyéb semmi. Ez nem jogosíthatja fel arra, hogy velem gorombáskodjék. Vagy azt hiszi tán?

A választások küszöbén.

A kormány elkészült a képviselőválasztásokra: a pártkassza megtelt.

Ádáz és elkeseredett lesz a választási küzdelem, aminő még nem volt ebben az országban.

»A kormány hitvány tőzsde-üzérektől és czimkórságban szenvedőktől és sok más tisztátalan forrásból — írják Budapestről — összeharácsolta a pénzt a választásokra. A főszolgabírákat, csendőröket, főispánokat, választási elnököket pedig felruházta hatalommal és fegyverekkel, hogy elrabolják a polgárok választói jogát és azokat hozzák be képviselőkné, a kiket Bánffy nyakukra küld.

Erre vonatkozólag a »M a g y a r o r s z á g« tegnapi száma a következő adatot hozza föl:

»Hogy Bánffy már az emberek kiválasztásánál mennyire nem válogatós az eszközökben, mutatják azok a körülmények is, hogy a főispánok semmi ellenvetéseit el nem tűri. Beniczky pestmegyei főispán pl. személyesen ment fel Bánffyhoz és előadta, hogy Wolfner mint igénytelen zsidó-jelölt, a gödöllői kerületben keresztül nem vihető, kérte tehát, hogy adjon Bánffy egy más jelöltet. Bánffy azonban Beniczkyt a legridegebben elutasította, és követelte, hogy Wolfnert léptessék fel. Tudvalevőleg Wolfner 100 ezer forintot adott Bánffynak választási czélokra.

»És így mindenütt maga Bánffy adja a jelöltek és az ő összeszedett-vedett népe képezi majd a jövő magyar törvényhozást. Seholy még csak szó sincs arról, hogy a kerületek maguk válaszzák meg azt, a ki nekik tesszik.«

»Bánffy, a milyen erőszakos kifelé, éppen olyan miniszterházaival szemben is. Választások után tényleg néhányan oda hagyják állásukat.

Ha ugyan nem Bánffy lesz az, a kit első sorban menesztenek.«

A korona és a kormány.

Mindenki tudja Magyarországon, hogy a kormánypárt megfenyegette a koronát akkor, midőn a Lloyd-épületben, a liberális párttanácsán elfogadták D a r á n y i Ignác, Tisza Kálmán házmasterének azt a határozati javaslatát, hogy ott hagyják a királyt a faképnél és

a Kossuth pártjához szegődnek, ha Ő Felsége nem teljesíti akarataikat.

Hogy mennyire semmibe sem veszik a korona előjogait a kormány részéről, annak újabb bizonyítéka a képviselő-választások kuriai elbírálásáról szóló törvényjavaslat.

Ezeknek a fondorlatoknak megvilágítására szolgál a következő adat, melyet a fővárosból jelentenek.

Ennek a javaslatnak a története dokumentálja, hogy nagyon is alaposak lehettek a kormánynak az aggodalmai az iránt, vajjon a képviselőház által elfogadott szöveg megkapja-e a királyi szentesítést.

Tény ugyanis az, hogy a javaslat, a melyet a képviselőház letárgyal, nem azonos sem lényegben, sem formában azzal a javaslattal, a mely a korona előzetes jóváhagyásával került a képviselőház elé. A Szapáry-kormány igazságügyminisztere Szilágyi Dezső terjesztette be a korona előzetes jóváhagyásával a javaslatot, a Wekerle kormány ezt fentartotta s le is tárgyalta a bizottsággal. Ennek a tárgyalásnak a során került bele az egyházpolitikai radikális akció révén Perczel Dezső javaslatára az ugynevezett kanzelparagrafus, a miről szó sem volt az eredeti javaslatban.

Gróf Apponyi indítványa következtében a javaslat egészen átdolgoztatott a bizottságban, úgy annyira, hogy a Szapáry-Szilágyi javaslat lényegben és formában egészen elenyészett. Tény tehát az, hogy egészen más javaslat került volna szentesítés alá, mint a minőt a korona előzetesen jóváhagyott.

Ha báró Bánffy Dezső miniszterelnök formailag korrekt akart volna eljárni, kötelessége lett volna a Perczel-féle kanzelparagrafussal megtoldott javaslatot visszavonni, kikérni a lényegében megváltoztatott javaslathoz a korona előzetes jóváhagyását s azt újból benyújtani igazságügyminisztere által. Ez nem történt s így a miniszterelnök ma olyat állított, a mit a tények összeállítására határozottan megczáfol.

A Bánffy-kormány összeveszett.

A miniszterium tagjai közt nagy a fölháborodás, hogy b. Bánffy kormányelnök nem közölte velük azt a nyilatkozatot, melyet az országgyűlés fölőszlatására nézve a főrendiházban tett. A miniszterek közül a legtöbben csak az ujságokból értesültek róla.

Ez előzmények után egész harc és háború támadt, mikor a kormányelnök minisztertanácsot hívott össze, és csak ott terjesztette elő ama beszédnek a szövegét, melylyel az országgyűlés fölőszlatását végrehajtani kívánja.

A jelenvolt miniszterek fölőszólaltak ez önkény ellen, és fölhozták, hogy báró F e j é r v á r y honvédelmi és báró J ó s i k a S a m u ő Felsége személye körül levő minisztereket meg se hívták erre a minisztertanácsra, egyuttal pedig figyelmeztették báró Bánffy miniszterelnököt, hogy ilyen előterjesztést csakis a teljes minisztertanácsból lehet a korona elé terjeszteni.

Ez ügyben éles szóváltás támadt b. Bánffy s miniszterháza közt; csak Wlassics, közoktatásügyi miniszter tartott föltétlenül a kormányelnökkel, a többiek a távol lévő miniszterek visszajövetelétől s hozzájárulásától tették függővé, vajjon aláírják-e azt a rendeletet, melylyel az országgyűlést fölőszlatják.

A kormánypárt különböző csoportjai élénken tárgyalják ezt az incidenset és általánosan föltűnt, hogy S z é l l Kálmán, F a l k Miksa és más befolyásos kormánypárti képviselő távol tartja magát az üzemektől, melyeket b. Bánffy Tiszáékkel keresztül akar vinni.

Többen ki akarnak lépni a kormánypártból, mások kijelentették, hogy ily körülmények között nem vállalnak mandátumot. Ezek mind független, vagyonos tagjai a kormánypártnak. A többiek annál inkább támogatják Bánffy bárót, mert jól tudják, hogy csak a nyitrai s stomfai erőszakoskodás segítségével remélhetnek képviselői mandátumot.

Mindamellett azonban alig hihető, hogy a kormánypárt e jelentős nézeteltérés miatt ketté szakadjon.

A Bánffy-kormány haza-árulása.

Alább közöljük az osztrák pénzügyminiszter költségvetési expozéját, melyből kitűnik, hogy a Bánffy-kormány a magyar nemzet legfőbb érdekeit föláldozta, csakhogy a hatalom birtokában maradjon.

Maga az osztrák pénzügyminiszter az osztrák képviselőház előtt kifejtette, hogy a Bánffy-kormány a kvóta emelésébe beleegyezett és minden más fontos ügyben odadobta az ország érdekét, pusztán abból a czélból, hogy

— Persze, hogy azt hiszi, vágott közbe Inez csintalan mosollyal.

Nellike egy kissé elpirult, aztán rózsás tenyerét az Inez ajkára tette, hogy ne szóljon.

— Gyermekek, a kocszi készen áll, megyünk! hallatszott a mama hangja s néhány perc múlva ott valának a tündöklő teremben, a két gyermekleány tágra nyitott szemekkel bámulta a krápszatos fényt, a ragyogást a nyüsgő embertömeget.

Fekete frakkos fiatal urak, világos ruhás csodaszép leányok es asszonyok mozogtak az ezer fényben vibráló csillárok alatt.

Inez odasugta Nellinek: »no Nellike nem mi leszünk a bálkirálynők.«

Aztán megszólalt a cigánymuzsika.

Valami ábrándos, lassu tempóju csárdást huztak, melynek az volt a refrénje, hogy: ne higj nekí.

Nellike észrevette, hogy a gonosz Laczi feléje közeledik. Odahajolt egészen az Inez arcához.

— Édes Inez, csakugyan megbüntessem Laczit?

Inez felelni nem tudott, mert Laczi tánczolni hívta.

Nellinek lecsügedt a feje. Tehát Inezt és nem őt. Azért is megbünteti, nem tánczolta vele.

Nemsokára ő is elvegyült a tánczosok

közé. Nagyon sokat tánczolt a jól kiváltzott, Kajla Náci hadnaggyal is, kit a hunczut Laczi keresztelt így el végtelen magassága miatt, — meg a matematika tanárával is, meg egy sereg jogászyerekkel és komoly filozopterrel is, hanem Laczival egyetlen egyszer sem, még pedig azon egyszerű oknál fogva, mert Laczi egyszer sem hívta.

Laczi mindig csak Inezzel tánczolt, vele enyelgett.

Egyik barátnöje, a hirtelen szöke Dalos Gitta oda is sugta nagy malicziával: »nézd csak Nelli, Inez milyen jól mulat Laczival!« Az utolsó szót természetesen nagy nyomatékkal mondta ki.

— Jól teszi. Miért is mondd nekem. Anynit nem törődöm vele mint egy fületlen gombbal. Külömben mi is jól mulatunk, ugye hadnagy ur?

— Nagyszerűen, kisztihand! Éj felé szünetre harangoztak. Mindenki az étterembe sietett.

— Mama — szólta Nelli, a mikor észrevette, hogy az anyja is oda készül, édes mama, rosszul vagyok, szeretnék hazamenni. Inez maradt a nevelőnőnél.

A hadnagy rögtön lovagul ajánlkozott.

— Köszönöm hadnagy ur — szólta Nelli egy gyermekleány merészségével — Bárdy Laczi haza fog kísérni.

— Ah ugy! Ezer bocsánat, mille pardon. Mikor a hadnagy ur elsomfordált, a mama megpirongatta Nellit.

— Gyermekek, te illetlen voltál.

— Oh nem, édes mama, de hát Laczi fog hazakisérni.

Meg sem várva a mamája nyomós ellenvetését, Nelli sietve bement az étterembe. Vagy három termen is keresztül ment, a mig a Laczit megtalálta. Ott ült egy hosszú asszalt sarkánál egy csomó fiatal ember közt, akik szörnyen pusztították a pezsgőt.

Merészen, szinte parancsoló hangon oda kiáltott a bámuló Laczinak.

— Bárdy, mi hazamegyünk, kísérjen el.

A kocsiban alig szóltak egyet-kettőt.

Otthon Nelli a lépcsőnél kissé hátra maradt s valamit mondani akart. Laczi megelfozte.

— Mondja csak Nelli, miért hívott el engem.

— Azért, hogy ne tánczolja több Inezzel. Ugy-e édes Laczi nem megy többé vissza a bálba?

És Nelli hangjának kérlelő engesztelő rezgésében Laczi feltalálta édes boldogságát. Nagy bensőséggel csókolta meg a kedves leányka selymes, puha kezét.

— Dehogy megyek, dehogy megyek!

az osztrák befolyással föntartathassa magát a miniszteri székeken, miután nem találkozott Magyarországon párt, mely ily áron elfogadta volna a kormány alakítását.

Ha most már fölemelik az adókat, más-képen pedig az ország nem képes a kvóta emelését és a többi kötelezettséget leróni, legalább tudják meg a választók, hogy ezt a Bánffy-miniszterium és a »szabadelvű párt« hozta a nyakukra.

Az osztrák miniszter beszéde erre nézve megdönti a magyar képviselőház kvóta-bizottságának kimutatásait, amint leleplezi azt a buvósdi-játekot, melyet a Bánffy-miniszterium már félve az országgal üz.

Az osztrák pénzügyminiszter expozéjának mindjárt elején a kiegyezésről szól és az eddigi munkálatokról olyképp nyilatkozott, hogy az eddigi eredménnyel meg van elégedve, de meg is lehet elégedve. Aztán áttért a részletekre, különösen hangsúlyozva az öröklési törvény megszüntetését, a mi azonnal be fog következni és a mi Ausztriára nézve rendkívüli nagy előny. A kiegyezésre nézve megjegyezte a pénzügyminiszter, hogy az osztrák kormány Magyarországi gazdasági viszonyaira tekintetből feltétlenül ragaszkodik a hozzájárulási arány fel-emeléséhez és Ausztria büszke lehet az eddig elért eredményre. Amiben Ausztria engedékenynek mutatkozott, az csak időleges jellegű és feltételezi Magyarországról a hasonló egyezményeket.

A miniszter erre nézve a következőket mondja:

Az osztrák kormány elejétől fogva azon az állásponton állt, ma is azon áll, és mindig azon fog állani, hogy miután Ausztriában a gazdasági viszonyok, sajnos, nem javultak abban a mértékben, mint Magyarország viszonyai, melynek szerencsét kívánhatunk ehhez, a kvótát Ausztria javára megfelelőleg módosítani kell. Igaz, hogy az osztrák kormány eddig nem volt abban a helyzetben, hogy ez értelemben bármiféle megállapodásokat érthessen el és pedig abból az igen egyszerű okból, mert mindkét kormány abból a jogi álláspontból kiindulva, hogy a kvóta-kérdést mindenekelőtt a két kvóta-bizottságnak kell tárgyalnia és hogy a két kormány csak a két kvóta-deputáció tárgyalásainak esetleges nemleges befejezése után van jogosítva és kötelezve is a közbelépésre.

Szölv aztán a miniszter a reciprocitásról a vasúti forgalomban. Majd kiemeli, hogy azt az adókedvezményt, melyet Magyarország a maga iparának megad, Ausztria is megadná a saját iparának, ha éppen maguk az iparosok nem volnának ellene.

A fogyasztási reformok ismertetése után a bankkérdésről szólott, bemutatva az új szervezeti szabályzatot, melyet a bankszabadalom megújításáért feltételként szabtak a banktanács elé. A magyar kormány, szólott a miniszter, belátással bír.

Beszéde végén pedig kijelenti, hogy az osztrák kormány az összes kérdésekre vonatkozólag megtette köteletségét és boldog, hogy minden sikerült. A kormánynak azonban bele kell nyugodnia abba, hogy ez a Ház nem fogja megcsinálni a kiegyezést, de a kormány gondoskodott arról, hogy Ausztriának felmondási joga el ne évüljön.

A miniszter beszédének azt a részét, a hol Ausztria javára elért eredményekről szólott, az osztrák képviselőház viharos tetszéssel fogadta.

Az állami anyakönyvvezetés első éve.

Elmult az első év a »honboldogító« egyházpolitikai törvények életbelépte óta. Azóta mindjobban kitüntek a vallástalan reformok hátrányai s mindjobban érezzük szükségét az egyházpolitikai törvények revíziójának.

Az állami anyakönyvvezetés első évéről Nagyváradon érdekes statisztikai táblázatokat állított össze Kiss László anyakönyvvezető-helyettes. A statisztikai adatokat egész terjedelmükben alább közöljük; ezekből kitűnik, hogy 1895. évi október 1-től 1896. évi szeptember hó 30-ig Nagyváradon született összesen 1595 gyermek, elhalt 1403 egyén, tehát egy év alatt a beköltözettek kívül 192-vel szaporodott Nagyvárad népessége.

Házasságra lépésüket az anyakönyvvezető hivatalnál bejelentette 255 pár, ezek közül vegyes vallású 84 pár; keresztény és zsidó 7 pár. A gyermekek vallására nézve 28 pár egyezett meg, ezek között 23 vegyes vallású pár abbéli megegyezését vették anyakönyvbe, hogy gyermekeik r. katolikusok lesznek, nemre való tekintet nélkül.

Az érdekes statisztikai táblázatok a következők:

Kimutatás az 1895. évi október hó 1-ső napjától az 1896. évi október hó 1-ső napjáig beanyakönyvelt születési esetekről.

N e m e		róm. kath.	evang. ref.	gör. kath.	ág. h. evang.	gör. keleti	unit.	izr.	utólag bejegyzettek	Összesen
Törvényes	élve született fiu élő	110	153	29	10	35	—	180	18	535
	élve » » elhalt	22	35	11	5	5	—	19	—	97
	halva » » gyermek	7	8	3	1	—	—	—	—	19
	Összesen	139	196	43	16	40	—	199	18	651
Törvénytelen	élve született fiu élő	34	37	7	2	12	—	8	—	100
	» » » elhalt	18	19	4	—	2	—	2	—	45
	halva » » gyermek	5	3	—	—	—	—	1	—	9
	Összesen	57	59	11	2	14	—	11	—	154
Törvényes	élve született leány élő	152	144	18	6	25	1	144	17	507
	» » » elhalt	23	44	8	1	11	—	16	—	103
	halva » » gyermek	5	9	—	—	1	1	6	—	22
	Összesen	180	197	26	7	37	2	166	17	632
Törvénytelen	élve született leány élő	38	39	13	2	6	—	11	—	109
	» » » elhalt	8	24	4	1	1	—	7	—	45
	halva » » gyermek	—	2	1	—	—	—	1	—	4
	Összesen	46	65	18	3	7	—	19	—	158
A főösszegek összege										1595

Kimutatás az 1895. évi október hó 1-ső napjától az 1896. évi október hó 1-ső napjáig beanyakönyvelt halálesetekről.

N e m e		római kath.	evangel. református	görög kath.	ágostai hitvall. evangel.	görög keleti	unitárius	izraelita	talált hullá	Összesen
7 évnél idősebb	férfi	123	118	36	9	54	—	74	1	415
	nő	115	104	23	4	30	—	54	—	330
	Összesen	238	222	59	13	84	—	128	1	745
7 évnél fiatalabb	fiu gyermek	107	131	20	7	16	2	59	1	343
	leány gyermek	82	120	22	2	17	—	72	—	315
	Összesen	189	251	42	9	33	2	131	1	658
A főösszegek összege										1403

Kimutatás az 1885. évi október hó 1-ső napjától 1896. évi október hó 1-ig megkötött házasságokról.

Egy vallású házasságok:

római kath.	evang. ref.	gör. kath.	ág. hit. evang.	görög keleti	unitárius	izraelita	összesen
44	44	—	1	1	—	81	171

Vegyes házasságok:

völegény	róm. kath.	róm. kath.	róm. kath.	róm. kath.	róm. kath.	ev. ref.	ev. ref.	ev. ref.	ev. ref.	ev. ref.	g. kath.	g. kath.	g. kath.	ág. ev.	ág. ev.	g. kel.	izr.	izr.	ÖSSZESSEN
menyasszony	ev. ref.	g. kath.	ág. ev.	g. kel.	izr.	róm. kath.	g. kath.	g. kel.	ág. ev.	izr.	róm. kath.	ev. ref.	g. kel.	róm. kath.	ev. ref.	róm. kath.	róm. kath.	ev. ref.	84
	18	4	3	2	2	28	3	1	2	2	4	3	1	2	4	2	2	1	84

A megkötött házasságok összege 255.

A vegyes házasságok közül a gyermekek vallására nézve megegyeztek:

r. kath.-ra	ev. ref.-ra	g. kath.-ra	ág. ev.-ra	g. keletire	unitáriusra	izraelitára	összesen
23	4	1	—	—	—	—	28

tehát a vegyes házások közül a gyermekek vallására nézve nem egyezett meg 56 pár.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Október 3., 4. Lóverseny a nagyvárad gyepen.
 4. A nagyvárad kath. kör millenniumi ünnepélye.
 5. Megyei közigazgatási ülés d. e. 10-ór.
 5. Ipariskolai bizottság elnökválasztó ülése.
 6. Az aradi vértanúk gyász emlékünnepélye.
 7. A Csányi György elleni sajtótárgyalás.
 8. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.
 10. Spielmann hangversenye a Sasban.
 12. Szüret a nagyvárad hegyen.
 18. A főreáliskola palotájának felavatása.

Felhívás!

Felkérem a katolikus kör tagjait, miszerint f. é. október hó 4-én d. e. 1/2 9 órakor a kör helyiségében megjelenni sziveskedjenek, hogy a székestemplomban Ő cs. és apostoli királyi felsége névünnepe tartandó hálaadó isteni tiszteleten testületileg résztvevessünk.

Nagyváradon, 1896. október 2.

DÚS LÁSZLÓ
világi alelnök.

* **A király Ő Felsége névünnepe.** Holnap, vasárnap, október hó 4-én Király Ő Felsége legmagasabb névnapját a szokott ünnepségekkel ülik meg szerte az országban. A templomokban hálaadó isteni tiszteletet tartanak Ő Felsége drága életéért, melyen a katonaság is részt vesz. A nagyvárad i. sz. székesegyházban vasárnap délelőtt 9 órakor lesz a Te Deum, a melyen dr. Schläuch Lőrincz bíboros és püspök pontifikál s ő tartja a szent misét. Az isteni tiszteletre meghívták az összes polgári és katonai hatóságokat.

* **Királynék a Rivierán.** Párisból jelentik: Erzsébet királyné valószínűleg az egész telt a Rivierán, Cap Martinban tölti. A francia lapok jelentik, hogy lakást már novemberből kezdve béreltek számára.

* **Mária Dorottya kir. hercegnő esküvője** november hó 5-én lesz a bécsi udvari kápolnában. Az esketési szertartás már november hó 4-én kezdődik a kir. hercegnő renunziációjával. A renunziáció színhelye a Hofburgban a titkos tanácsosok szobája lesz. Este 6 órakor Schönbrunnban ebéd lesz; nyolcz órakor szini előadás és tíz órakor a Valéria-apartementokban teát szolgáltatnak. Az esküvő napján, délután 5 órakor ebéd lesz a Sándor-lakosztályokban.

* **Lajos Győző főherceg, a magyar vöröskereszt egyesület védnök helyettese** tudatta Csekonics Endre gróf egyesületi elnökkel, hogy e hó közepe táján néhány napot Budapesten szándékozik tölteni, hogy első sorban a magyar vöröskereszt-egyesület központi vezetésében és működésében résztvevő urakkal és hölgyekkel megismerkedjék; másfelől az Erzsébet-kórházat, valamint a kiállítás is meglátogassa. Az egyesület tagjai örömmel vették a védnök helyettes ezen elhatározását és a központi választmány, az egészségügyi tanács és a megbízottak testületileg fognak tisztelni. Gróf Csekonics Endre a főherceg tiszteletére uszonnan épült Keskeméti-utcai palotájában fényes estélyt rendez, melyre számos előkelőségen kívül 250 egyesületi tag is hivatalos. A főherceg idejövételének napját legközelebb állapítja meg.

* **Püspök öröklési joggal.** Gróf Majláth Gusztáv komáromi helyettes plébánost, a mint Kolozsvárról jelentik, legközelebb felszentelik püspökké és mint felszentelt püspököt azonnal kinevezik »cum iure successionis« Lőnhart Ferencz gyulafehérvári püspök mellé helyettes püspökkül. Ha ezután a gyulafehérvári püspöki szék bármely okból megüresedik, az egyházmegye kormányzását, minden hivatalos aktus mellőzésével, mint jogutód Majláth Gusztáv veszi át.

* **Püspöki szék betöltése.** Az egyik szegedi kormánypárti lap, állítólag jól értesült

forrásból, a következő hirt közli: »A jelenleg üresedésben levő két püspöki szék közül az egyiket, a pécsit, — mint Budapestről értesítenek bennünket — legközelebb betöltik. A kormány jelöltje erre a székre Steiner Fülöp dr. székesfehérvári püspök. Arról is értesít tudósítónk, hogy az így megüresedő székesfehérvári püspöki székre Ivánkovits János dulcignói címzetes püspököt, Szegedváros volt országgyűlési képviselőjét fogják kinevezni. A roznói püspöki székét is legközelebb betöltik.«

* **Kinevezés.** A magyar kir. igazságügyi miniszter Pánczél Zsigmond gyulafehérvári kir. törvényszéki aljegyzőt, a nagyvárad törvényszékhez jegyzővé nevezte ki. Pánczél Zsigmond, a polgári ügyosztályhoz áthelyezett Polgár Béla helyét foglalja el.

* **Egy milliomos kikeresztelkedése.** Jelenítettük már, hogy Debreczen város egyik leggazdagabb polgára, a milliomos hirben álló Steinfeld Mihály macsi nagybirtokos a napokban az izraelita vallásról áttér a katolikus hitre. Steinfeld Mihály egyik nővére már szintén katolikus és felesége gróf Zichy Ernőnek.

* **A főreáliskola palotájának felavatása.** A nagyvárad főreáliskola pompás új palotáját október hó 18-án avatják fel ünnepélyesen. Hire járt, hogy a felavatásra lejön Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter is, s ez fokozta volna az ünnepély fényét. A főreáliskola igazgatója most hivatalosan értesíti a várost, hogy meghívására a kultuszminiszter tudatta, miszerint nem jöhet el az ünnepélyre, hanem képviselőre Nátaluss Kornél tankezületi főigazgatót kérte fel. — Együttal kéri a főreáliskola igazgatója a városi tanácsot, hogy egy Nagyvárad színeit viselő és a város czimereivel ellátott zászlót adjon a város, a mely minden alkalomkor a nemzeti lobogó mellett kitűzethet. Végül pedig a főbejártnál levő emléktábla helyén csináltasson a város egy emléktáblát. E kérelmek felett a tanács fog határozni.

* **Kinevezések a Vatikánban.** Az elhunyt Monaco bíbornok helyébe a pápa Verga bíbornokot nevezte ki főpenitenciarius-nak. Rinaldini helyébe, a kit Belgiumba küldtek nunciussnak, Tripetit, a kongregációk eddigi titkáráját neveztek ki helyettes államtitkárrá.

* **A lurdi magyar zarándokok hat napi utazás után** okt. 1-én reggel öt órakor érkeztek meg Franciaország lurdi községbe (Lourdes). A zarándokok a »Boldog asszony anyánk« kezdetű magyar egyházi ének éneklése közben, égő gyertyákkal a kezökben, vonultak be ünnepélyesen. Az ünnepi díszben lévő Bogisich címzetes püspök vezette a menetet és a templomban rövid magyar szent beszédet mondott. Vasárnap nagy bucsu lesz, melyen Miller József, az Alkotmány igazgatója, fog a rózsafüzérről szent beszédet mondani. A zarándokok hétfőn indulnak vissza.

* **Uj távirtdahivatalok.** A kereskedelemügyi miniszter az államvasutaknak Borsod vármegyében fekvő Sajó-Ecseg állomását, továbbá a boldvavölgyi helyi érdekű vasútnak Borsod vármegyében fekvő Boldva, Finke, Edelény, Szendrő-Lád, Szendrő, Szalonna és az Abauj-Torna vármegyében fekvő Szira-Perkupa, Szilas, Nádaska és Boldva-Vendégi állomásait állami és magántáviratok kezelésére felhatalmazta.

* **Temetés.** Nagy részvét mellett ment végbe tegnap Feltóthy Odönné temetése. A gyászír udvarát ellepte a gyászoló közönség; a 48-as honvédek és az ipartestület tagjai közül sokan voltak jelen. A gyászszertartást Dencs János esperes-plébános végezte segédlettel. A koporsót ellepték a szebbnél-szebb koszorúk.

* **Magyar iskola Zágrábban.** Minap nyílt meg a horvát fővárosban az első magyar iskola, amelyet különösen a Zágrábban lakó magyar vasúti és egyéb szolgálati ágak tisztviselőinek gyermekei számára állítottak fel. Ez új iskola, mint a »Keleti Értesítő« írja, tisztá magyar lesz, mert sem a német, sem a horvát nyelvet nem fogják benne tanítani. A beiratások már a mai nappal megkezdődtek. Ez is-

kola létesítésével a Zágrábban nagy számmal letelepedett magyarok régi óhajta teljesedett be.

* **Bérkocsik a lóversenyen.** A nagyvárad rendőr főkapitány közönségre teszi, hogy a lóversenyek alatt, a közönség kizsárolásának elkerülése végett, a következő tarifát állapította meg: Egyfogatu bérkocsi egész délutánra 2 frt 50 kr.; ki a lóversenyre vagy vissza 80 kr. Kétfogatu bérkocsi egész délutánra 4 frt, csak ki, vagy vissza 1 frt 40 kr. Figyelmezteti továbbá a főkapitányi hivatal a közönséget, hogy a megállapított díjaknál többet kérő bérkocsisokat a rendőrségnél jelentsék fel. Valóban üdvös dolgot végez a rendőrség akkor, midőn megakadályozza az előző évekből emlékeztető bérkocsisok tulkapásait.

* **A katonák vacsorája.** Hiába mondogatjuk, hogy gyöngyélet a katonáé, de azért mégis csak nem irigylésre méltó állapot, ha az olyan fiatal embernek, mint a milyen a katonán, nincs rendes vacsorája. A hadügyminiszter most rendeletet adott ki, hogy a katonákat 1897. évi január 1-től meleg vacsorával lássák el, de csak hetenkint kétszer, de befentes katonák emberek számítása szerint, ha ügyesen kezelik a menázsipénzt, ugy minden napra is juthat meleg vacsora a bizonyára nem kis étvágyu hadfiaknak.

* **Ez is biztosítás.** Kossuth Ferencz beállított gründernek, biztosító társulatot és hírlapot alapít a kormány kegyelméből. Mivel Kossuth Ferencz még mindig a közpályán »működik«, s ott igyekszik atyja nevét minél inkább kibébiteni, csak a legnagyobb megbotránkozással szólhatunk arról az eljárásról, melyet hírlapi vállalata megindításánál követ, mikor, mint a »Hazai általános biztosító részvény-társaság« elnöke Rónay (Rosenfeld) Mór vezérigazgatója útján a vezetése alatt álló társulat ügynökeit előfizetők gyűjtésére szólítja fel, mivel »felette kívánatos és hazafias érdek, hogy a legnagyobb magyar fia minél gyakrabban... érintkezessék a magyar polgársággal.« Ily felhívó reklámra példát még nem tudunk; magyar fia apja iránti kegyeletével így még nem üzérkedett! Krisztus Urunk korbáccsal kergette ki a szentélyből a kufárokat: hisszük és reméljük, hogy a magyar nép méltóan fog felelni erre a kegyelet nélküli üzletre.

* **A kultuszminiszter mint kasszafuró.** Szeged város egyik öreg rendőrbiztosát, mikor Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter Orsováról való visszatérében néhány órát töltött a magyar Alföldnek városában — az a kitüntetés érte, hogy a kultuszminiszter egy kétfogatu bérkocsiban maga mellé ültette, hogy megmutassa neki a város nevezetességeit csak úgy kívülről. A derék öreg perzekutor nagy tiszteletben részesült, s így éppen azért nem csodálódó, hogy a szegedi külvárosok minden kerületében élénken üdvözölték az egybegyűltek, a kik csak azt nem tudták elképzelni, hogy ki az a göndörfürtü ur, a ki mellette ül. Végre akadt olyan fufangos czivis is, aki megfejtette a rejtelet:

— Lehetetlen, hogy más legyen az, mint a szegedi kasszafuró, azért olyan büszke a biztos ur, mert végre elesipte.

És így futott véges végig a hir Szeged utcáin, a hol a minisztert vivő kétfogatu elhaladt s az emberek pedig megkönnyebülten sóhajtottak fel:

— Jó kezekben van a kasszafuró, legalább nem lesz baj az éjszaka.

Pedig hát, ha tudták volna, hogy Wlassics miniszter az, aki összes elődje közül legkevesebbet tudott kieszközölni az ország tanügyének, akkor bizony nem nézték volna olyan veszedelmes embernek.

* **Felmentett bíró.** Rákosy Jenő roznói kir. aljárásbíró a rima-zombati kir. törvényszék a tavasszal 200 forint pénzbírságra és állásának elvesztésére ítélte azért, mert Rákosy három esetben, három forintot vett fel a felektől másolási díj fejében. A kir. tábla ugy változtatta meg az ítéletet, hogy a pénzbüntetést leszállította 100 forintra, de a hivatalos állás elvesztését szintén kimondotta. A királyi kuria végre a 100 forint pénzbírságot hagyta helyben, de Rákosyt a hivatalban meghagyta.

* **Könyöradomány gyűjtés zsinagógára.** Az érdiószegi zsinagóga, a mely régebben is-

Zsolnay közdíró a tényállást röviden előadván, Rudolf Mátyás 25 éves vádlottat hallgatták ki. Azon kezdi, hogy mint ember és pap kötelemének ismeri a tiszta igazság megváltását. Elmondja ezután a múlt év október 13-án Szászvár templomterén megtörtént törvénymagyarázati lefolyását. A följelentő segédjegyző az egyházpolitikai törvényeket magyarázta az összedobolt lakosságnak, mi közben a vádlott 5-6 lépésnyi távolságból figyelte az előadást. A segédjegyző fölhozta, hogy az egyházi házasság ezentul érvénytelen; erre vádlott közbeszólt: »elég rosszul! mert az egyházi házasság szentség.«

Az előadó továbbá fölemlítette, hogy jövőre az anyakönyvi kivonatok ingyenesek, nem kell értök fizetni, mint eddig; a vádlott ekkor közbeszólt: »akkor hát többbe kerülnek!« — Többet nem szólt bele, hanem hátrább ment a nép közé, melynek a magánál levő néppárti füzeteket mutogatta. Minthogy a nép mindig nyugtalanabb a szónokoló segédjegyző ellen a hangulat izgatottabb lett, egyesek pedig nevetgélni is kezdtek és megjegyzéseket tettek, azért a segédjegyző jónak látta előadását rövidesen bevégezni. Eszrejevén azonban most a néppárti füzetek osztogatását, ugyanazon helyről, hol a törvénymagyarázatot tartotta, odaszólt a vádlott felé: »az apátlan, anyátlan néppárt!... Erre aztán formális párbeszéd keletkezett a s. jegyző és a káplán közt; előbbi azzal érvelt, hogy a néppárt nem tiszteli Kossuthot, amire a vádlott visszareplikázott: »Kossuth nevével csak félrevezetik, csalják a népet.« — Kovács Pál tromfua az egyházi vagyon államosításával rukkolt elő, míg végre a vádlott, kit a lelkesnépfölkapott a vállaira, a hozzá ragaszkodó tömegtől kísérvé a plébánialakba tért. A terhére rótt sértő kifejezések használatát vádlott tagadja.

Kovács segédjegyző kihallgatása következett most. Kovács vallomása szerint a vádlott arra a megjegyzésre, hogy a bejelentéseket ezentul nem kell a lelkesi hivatalban tenni, hanem a jegyzőnél — azt mondta: »Elég disznóság a kormánytól!« — A bíróságra vonatkozó passzusnál pedig így szólt a vádlott: »Elég szemtelenség a kormánytól ilyen büntetéseket szabni.« Végre a kivonatokért járó díjak tételénél azt vetette közbe a vádlott: »A bitang kormány megcsalta a népet, többet kell majd fizetni mint eddig.«

Freytag Gyula szászvári jegyző és Zipera József betétszerkesztő megerősítik a segédjegyző vallomását. Tóth János volt községi bíró azt hallotta, hogy a káplán hevesen kifakadt: »bitangság a kormánytól.« Egyebet nem hallott. Pál János a »bitang« és »csalás« kifejezéseket hallotta; Vörös István betétszerkesztési szolgája azt is hallotta: »Szamárság a királytól!« — Elnök: Szamárság ez magától! Senki se hallott ilyet.

Baltha László gyógyszerész nem hallott mást mint a »megcsalás«-t, de azt is a kormánypártra való célzással a Kossuth név felhasználását illetőleg. Dorf Ignác, Kövesi János Gász János, Szabó György, Kovács Imre, Tóth János, Szász János, Rapoli János mind ott voltak az összekozeczanásnál, de a sértő kifejezéseket egyikük sem hallotta.

A tanukat, a nagyot halló Vörös István kivételével, mind meghitelteti a törvényszék, figyelembe nem véve a védő ügyvéd kérését, ki a följelentő segédjegyző és a jegyző meghiteltetését mellőzni kívánta.

Zsolnay főügyési helyettes vádat emel Rudolf Mátyás ellen nyilvános becsületsértés miatt s kéri öt szabadságvesztéssel és pénzbírsággal sújtani. Enyhítő körülmények volnának bár, mégis a terhelő körülmények ellensúlyozzák azokat.

Bodó védőügyvéd provokálást lát Kovács eljárásában ki a törvénymagyarázatot oly ténnyel vitte, hol az egyház hű szolgálja szóltanul nem hallgathatta fejtegetéseit. És különös, hogy a hivatalos fülek többet hallottak mint a közlelőbb álló többi tanu. Kéri védenecze fölmentését tekintettel az akkori idők izgalmaira; elítélteése esetére pedig enyhe büntetést kér, nehogy a szigorú ítélet azazóta lecsendesült kedélyeket újabb hullánczába hozza.

A törvényszék vádlottat hat heli fogházra és 300 forint. pénzbírságra ítélte s erről az

egyházi és katonai hatóságot (mert a vádlott tartalékos) értesíteni rendelte. Az ítélet ellen vádlott és védője, de a kir. ügyész is felebbezett.

A bevádolt csendőr. Fazekas István bevádolta Szitár Mihály csendőrt, hogy részegen, mint egy haramia, holmi gyanúsítás ürügye alatt lakására ment és ott még az ablakokat összetörte. Szitár e váddal szemben vizsgálatot kért maga ellen és kült, hogy ártatlan. Ekkor hamisvád miatt emeltek panaszt Fazekas ellen. Tegnap tárgyalák az ügyet és hamis vád vétsége miatt két havi fogházra és öt forint pénzbüntetésre ítélték.

Rögeszméje a lopás. Egyszerre 3 lopással volt vádolva Szentesi Nagy Lajos. Lopott egy zsák tökmagot, 1 zsák darát, fejfákat a sirokról. A törvényszék három lopásban és egy tulajdonelleni kihágásban találta bűnösnek és ezért három havi fogházra ítélte. Szörnyű nagy megütközéssel vette tudomásul az ítéletet s melankolikus hangon nyilvánította ki, hogy: »én tekintetes törvényszék és nagyságos elnök ur, ártatlan vagyok mint a ma született bárány.« Bejelentette továbbá, hogy felebbez az ítélet ellen. Az ügyész dettó.

A hamis eskü. Özv. Nyéky Ferenczének lakójával Démus Sándorral, Nyéky Ferencz né megesküdött, hogy nem mondta fel Démusnak a lakást s ez eskü a per fordulópontját képezte. Később azonban kült, hogy felmondta a lakást és így hamisan esküdött. A törvényszék tegnap foglalkozott ez ügyvel és hamis eskü vétségéért özv. Nyéky Lászlónét három havi fogházra ítélte.

S P O R T.

A nagyvárad i lóversenyek.

— Első nap. —

Ma délután fél 2 órakor kezdődik a Bóné-kut melletti versenypályán az idei nagyvárad i lóverseny. A futásokban igen kiváló istállók lovai is részt vesznek, a mi természetesen csak fokozza a versenyek érdekességét.

A rendezőség a következő sport férfiakból van összeállítva:

Versenybíró ság: Pokorny Hermann cs. és kir. altábornagy, Remiz Alfréd, cs. és kir. ezredes, Szabó József, gróf Dégenfeld Imre, Tisza István; póttag Szunyogh Szaboles.

Bíró az akadály, gát és sikversenyen él: Klobusiczky Béla.

Handicapper: Szunyogh Zoltán.

Tanuk: a helyszínen választatnak.

Totalisateur vezető: Hunwald Sándor.

Indítók: Szunyogh Lóránd, Beöthy Pál. **Pályafelügyelők:** Bakats Béla, Örley György.

Idő mérő: Cziffra Gerő.

Mázslók: Pallay Lajos, Cziffra Kálmán.

Pályatorvos: dr. Bodor Károly.

Versenytitkár: Weingärtner Andor.

A sik-, gát- és akadály-versenyeknél az igazgatóságot illető bíraskodási hatáskör a versenybíró ságra ruháztatik.

A mai első nap versenyei és nevezései a következők:

I. Megnyitó verseny. Kettős fogatok. Díj 1200 korona egyleti díj. Minden biharmegyei vagy nagyvárad i birtokos vagy lakos, valamint a megye és város területén állomásozó katonatiszt, tiszthelyettes és egyéves önkéntes tulajdonában lévő ló részére, a megjegyzésben foglalt kivételekkel. Távoltság 2500 méter (pálya kétszer körül.) Díj 900 korona az elsőnek, 200 korona a másodiknak, 100 korona a harmadiknak.

1. Csanády Jenő, 6 é. sp. h. Pajtás, 6 é. sp. h. Muki; 2. Kiss E., 6 é. sz. k. Czudar, 7 é. sp. h. Bitang; 3. Kiss E., 6 é. p. k. Bujdos, 7 é. sz. k. Boglár; 4. ifj. Tisza Kálmán és 5. B. Mannsberg Ernő 6 é. fakó k. Lepke, id. p. h. Kedves.

II. Félvér gátverseny. Államdíj 1000 korona. Távoltság kb. 2400 méter. Futhat minden belföldi félvér, mely még 1000 koronás vagy azt meghaladó értékű ugy gát, mint sik-

és akadály versenyben (nem értve a bihari gát versenyt) nem indult. Díj 800 korona az elsőnek, 200 korona a másodiknak.

1. Báró Szentkereszty Pál 6 é. p. k. Aurora; 2. Horthy István százados, nevezi Harnos István hadnagynak id. p. k. Nelli, 3. Urbán Iván 3 é. p. k. Vércse, 4. P. S. szövetség 3 é. f. m. Náci, 5. Gr. Zichy Károly id. s. h. Lator, 6. Hatfaludy György hadnagy 4 é. s. k. Kedves, 7. Pallay Lajos id. p. k. Zerge.

III. Bihari díj. Kettős fogatok. Díj 1200 korona, ebből 1000 korona Biharmegyei díj, 200 korona egyleti díj. Futhat minden Biharmegyében tenyésztett és nevelt ló Távoltság 5000 méter (pálya négyszer körül). Díj 800 korona az elsőnek, 300 korona a másodiknak, 100 korona a harmadiknak.

1. Ifj. Tisza Kálmán 6 é. fakó k. Lepke, 7 é. s. k. Hajnal; 2. Dobozy Kálmán 6 é. fakó h. Csillag, 6 é. fakó h. Csárdás; 3. Beöthy Pál 5 é. sz. k. Bolygó, 5 é. s. p. h. Csillag.

IV. Nagy akadály verseny 1500 korona egyleti díj. Távoltság kb. 4200 m. Futhat minden belföldi és német ló. Díj 1200 korona az elsőnek, 300 korona a másodiknak.

1. Báró Podmaniczky Endre főhadnagy 5 é. p. k. Reseda, 2. Waclawiczek Rudolf százados 5 é. s. p. m. Pylades, 3. Bogáti Bogáthy József id. p. k. Missive, 4. Hoffmann Lipót százados 4 é. s. k. Ninon, 5. Hoffmann Lipót százados 4 é. f. h. Farsang, 6. Herz Ottó hadnagy 4 é. s. m. Ossi.

V. Bihari gátverseny. 1000 korona egyleti díj. Távoltság kb. 2400 méter. Futhat minden biharmegyei agaraszegyleti tag tulajdonában lévő, Biharmegye területén ellett és nevelt félvér, mely nyilvános pályán nem indult. Díj 800 korona az elsőnek, 200 korona a másodiknak.

1. Báró Rottenthal Béla főhadnagy 4 é. p. k. Róza, 2. Szunyogh Szaboles 6 é. p. h. Csavargó, 3. Szunyogh Zoltán 4 é. f. k. Fátyol, 4. Ifj. Markovits Károly 4 é. sz. k. Marsca.

VI. Sikverseny. Díj 1000 korona, adva a Magyar Lovar-egylet által. Távoltság kb. 2000 méter. Futhat minden 3 éves és id. belföldi ló. Tetek fele a második lóé.

1. Báró Podmaniczky Endre főhadnagy 5 é. p. k. Reseda, 2. Szentkereszty Pál 4 é. p. k. Mátka, 3. Waclawiczek Rudolf százados 3 é. p. k. Valerie, 4. Horthy István százados 3 é. s. k. Maritta, 5. Bogáti Bogáthy József id. p. k. Missive, 6. Urbán Iván 3 é. p. k. Vércse, 7. Hoffmann Lipót százados 3 é. sp. k. Saprísti, 8. Hoffmann Lipót százados 3 é. s. k. Viora, 9. Lukács István főhadnagy 5 é. sp. h. Gunár, 10. Herz Ottó hadnagy 4 é. s. m. Ossi.

VII. Nagyvárad szab. kir. város díja. Kettős fogatok. Díj 1000 korona. Minden biharmegyei vagy nagyvárad i birtokos vagy lakos, valamint a megye és város területén állomásozó katonatiszt, tiszthelyettes és egyéves önkéntes tulajdonában lévő ló részére, a megjegyzésekben foglalt kivételekkel. Távoltság 3750 méter (pálya háromszor körül.) Díj 800 korona az elsőnek, 200 korona a másodiknak.

1. Csanády Jenő 6 é. sp. h. Pajtás, 6 é. sp. h. Muki; 2. Kiss E. 6 é. sz. k. Czudar, 7 é. sp. h. Bitang; 3. Dobozy Kálmán 6 é. fakó k. Csillag, 6 é. fakó h. Csárdár; 4. Szentgyörgyi Miklós id. s. k. Borcsa, 7 é. sp. h. Fátyol.

REGÉNY-CSARNOK.

Zsebelő ki felebarátodat.

REGÉNY.

Irta:

GÉRARDE D.

3
Marczinnak nincs kívánsága; ő még nem választott. Amikor pedig az apja szoritja, hogy válaszson hát ő is, a fiu oly arcot vág, mintha könyekre akarna fakadni, ha ez nem volna oly fárasztó.

És Luczián? Mi akar az lenni?

De Bogumil gondolatai másfelé járnak; szeme Kázméron csüng; látja a fiut harcosnak; magasan lovon nemzeti öltönyben, az erős fiatal korban magasra emelt fegyvert a nemzet felszabadításának munkájában.

Senki sem figyel Lucziánra. Pedig ő bátran kifejezi óhaját:
— En gazdag ember akarok lenni.

I.

Egy katona, egy henyélő és egy gazdag ember: a két első föltevés megvalósult, de a harmadik kívánság teljesedésére nem igen mutatkozik kilátás.

1858-ban volt, tizenöt esztendővel később amaz este óta, amelyen a három fivér az ezüst óráért kártyázott; azóta a fiuk mind nagyra nőttek.

Bielinski Kázmér egy novemberi nap délutánján uton volt tiroli helyőrségből szülei lakóhelye felé.

Az otthon, mely felé Kázmér siet, már nem az a tágas, kietlen urilak azzal a kopott pompában feszegő diszteremmel és még vásottabb butorzáttal. Már több évvel ezelőtt el kellett adni a nagy jószágot, a Bielinski család utolsó birtokát, és ez most egy kisebb tanyai jószágon él, mely az urnő személyes birtokát képezi. Vovaszulka a neve.

Most elérkezett a cselekvés ideje Bielinski asszonyra is. Ő mindaddig a hátsótérben maradt, amidőn férje utolsó birtokát is elkártyázta, amikor Bielinski Bogumil utolszor fölkel a játszó asztaltól, már mint teljesen tönkre jutott ember, akkor előállt a felesége és kezébe vette a család ügyeinek vezetését. E pillanattól fogva Bogumil teljesen a nejétől függött.

Mikor végképen kifosztva a játszóasztalt elhagyta, az utolsó tíz perc feszültségétől a vére forrt. Máskor nem lobbant föl, a kártyajátéknál mindig megőrizte hidegvérét; őt közönségesen csak jelentéktelen dolgok ingerelték haragra.

Ma azonban az izgatottság elvakította. Ama tíz percznek változó kilátásai olyan különösek voltak: a szerencse majdnem az elhátározó pillanatig a mérleg serpenyőjét részére lesúlyesztette, azután pedig oly kegyetlen gunnyal billentette föl, hogy Bogumilnak minden ütőere a megrepedésig neki feszült.

Föltette ugyanis utolsó birtokát szomszédjának jószágá ellenében: ez volt a tét és Bielinski megnyerte.

— Dupla vagy semmi! kiáltott ellenfele. Mindkét másik tanyai jószágom az ön nyeresége ellenében.

— Megállj! Ne erőszakold a szerencsédet; figyelmeztették Bogumilt barátai, mialatt kezüket rátették a kártyáira. — Tarts meg, amit nyertél; nem vagy köteles a játékot folytatni.

— De ha ellenfelem revánst kér, megadom azt neki; kiáltott Bielinski büszkén. — Szolgálatára állok; mondá aztán játszó társához fordulva, meghajtva magát előtte azzal a tökéletes udvariassággal, mely egykor annyira szokásban volt.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

A király itthon.

Budapest, okt. 2. (Saját tud. táv.) Király ő Felsége ma egész délelőtt hivatalos ügyek elintézésével foglalkozott. Kilenccz órakor a szász-koburgi herceget fogadta.

Az országgyűlés föloszlatása.

Budapest, okt. 2. (Saját tud. táv.) A király még nem írta alá az országgyűlés föloszlatására vonatkozó rendeletet, Hir szerint szombat előtt semmi esetre sem fogja aláírni.

Művészettörténeti kongresszus.

Budapest, október 2. (Saját tud. táv.) A művészettörténeti kongresszus délelőtt folytatta tanácskozásait Bubicssassai püspök elnöke alatt. Ugyancsak az ő vezetése alatt a kongresszus meglátogatta a Mátyás-templomot.

Hármas-szövetség és Románia.

Budapest, okt. 2. (Saját tud. táv.) Megerősítik, hogy királyunk Romániában végleg megállapította ama föltételeket, melyek alatt Románia a hármasszövetséghez csatlakozik. Ez a csatlakozás ő Felségének ottani tartózkodása alatt köttetett meg. Eszerint Románia kötelezte magát többi között, hogy haboru esetén százötven ezer embert állít a sikra.

Választási küzdelmek.

Budapest, okt. 2. (Saját tud. táv.) A választási harcok országszerte eddig nem ismert hevességgel indultak meg. Majd minden kerületben a pártok gyűléseznék s jelöltek állítanak. A néppárt eddig kétszáz kerületben készül küzdelemre. Viszont a kormány előreszervezi a nyittraihoz és stomfaihoz hasonló erőszakosságokat. Higgadtabb kormánypárti körökben óva intenek ez üzelmektől, mivel az új országgyűlésen majd több száz választást fognak kifogásolni, ami lehetlenné fogja tenni a képviselőház megalakulását.

Bánffy és főispánjai.

Budapest, okt. 2. (Saj. tud. távirata.) Bánffy b. kormányelnöknel ma a főispánok valósgos bucsujárását tartották. Azután a kormánypárt végrehajtó bizottságának elnökénél, b. Podmaniczky Frigyesnél jártak, ki a pártkassza fölött rendelkezik. A főispánok mind panaszkodnak, hogy jelöltjeiket a miniszterelnök mellőzi s minden kerületben saját kreaturáit akarja erőszakkal keresztül vinni.

Visszavonás a kormánypártban.

Budapest, okt. 2. (Saját tud. táv.) A budapesti terézvárosi polgárok Hieronim Károly volt belügyminisztert óhajtották képviselőjükül, de Bánffy miniszterelnök Radoczát ajánlotta ellenében. Emiatt a terézvárosi klubokban nyílt zúgolódás nyilvánult és sokan kijelentették, hogy b. Bánffy Dezső minden kapacitást ki akar buktatni, hogy még a kormánypárt független elemei se gátolhassák terveiben.

KÖZGAZDASÁG.

Terménytőzsde.

	Budapest, október 2.
B u z a tavaszra, bácskai	7.19
• tavaszra, északi	8.00
• szeptember-októberre, bácskai	7.32
• szept.-okt.-re északi	0.00

R o z s tavaszra bácskai	6.43
R o z s tavaszra, északi	0.00
T e n g e r i, junius-juliusra, bácskai	3.95
• jun.-jul.-ra, északi	0.00
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	00.00
• aug.-szept.re, északi	00.00

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdán 1896. okt. 2-án.

Magyar aranyáradék 4%	121.15
Magyar koronaráradék	99.10
Magyar vasuti kölcson aranyban 4 1/2%	122.50
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.50
Italméresi jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyereségy sorsjegy-kölcson	155.75
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy kölcson	—
Oszták járadék papirban	101.25
Oszták járadék ezüstben	101.25
Oszták járadék aranyban	122.75
Oszták korona járadék	101.—
1860. oszták államsorsjegyek	144.50
Oszták magyar bankrészevény	950.—
Magyar hitelbank részevény	403.—
Oszták hitelintézeti részevény	369.88
Oszták-magyar államvasuti részevény	367.75
20 frankos arany (Napoleonador)	9.52
Német birodalmi márka	58.80
London vista	119.95
Páris vista	50.75
20 márkás arany	11.47

Felelős szerkesztő: CSIPPÉK FERENCZ.

Hirdetmény.

A margittal uradalom tulajdonát képező, Margitta mezőváros főterén lévő, ez évben részint ujonnan épített nagyvendéglő, a hozzá tartozó bérlő lakással és a nagyvásártéren lévő ujonnan teljesen berendezett sörcsarnok és egy jégpinczével együtt 1897. év január hó 1-től zárt ajánlat útján 3, avagy 6 évre bérbe adatik. Bérleni szándékozók 10% bánatpénzzel ellátott ajánlataikat legkésőbb f. évi október hó 25. napjának déli 12 óráig az uradalom tisztartói hivatalához Margittán nyujtsák be, hol is a bérletre vonatkozó bővebb felvilágosítások is megszereshetők. (212) 1-3

(Utánnomás nem díjaztatik).

Vendéglő átvétel és megnyitási jelentés.

Van szerencsém tudatni, hogy a Nagyváradon Várkapu-utczában évek óta fennálló és elismert hirű

BENES-féle vendéglőt és éttermet

teljesen újjá alakítva és berendezve kezelésbe vettem és a mai napon megnyitom.

Kitünő és tiszta izletes konyhám, nemkülönben a valódi jó minőségű borok, továbbá a nagyvárad-szöllősi sörgyárból beszerzett

„L Á S Z L Ó - S Ö R”

folytonosan friss kiszolgálása mind oly előnyök, melyek remélnem engedik a n. é. közönség minden tekintetben becses megelégedését.

Ez alapon kérve szives pártfogását, maradok

tisztelettel

Molnár Józsefné,

a volt Benes-féle vendéglő bérlője.

FREYBERGER ALBERT

kézimunka, rövidáru és gyermek-ruha nagy raktára
NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA.

Figyelemre méltó újdonságok az őszi s téli idényre.

DIVAT OSZTÁLY:

Blousok a legutolsó divat szerint:

Valentine legjobb mosó	1.90—2.20 frtig.
Flanel blousok	2.50—3.50 frtig.
Flanel ingek (ujdonság)	3.50—6.— frtig.
Szövet blousok elegáns kivitelben	3.50—6.50 frtig.
Bársony blousok	2.80—15.— frtig.

Selyem blous különlegességek.

Kész reggeli costüмок

5.50—8. frtig elegáns kivitelben.

Gyermek ruhák finom posztóból 1.80—4.80 frtig. — Gyermek felöltők 2.80—6 frtig.

Gyermek fejkötők, sapkák, harisnyák, meleg alsó ruhák minden árban
 kalapok és ruha diszekben folytonos újdonságok.

Különös figyelmében ajánlom a tisztelt vevő közönségnek

kézimunka raktáram,

mely fölülmul minden nagyobb város kereskedéseit e czikkekb; azon kellemes helyzetbe
 jutottam, hogy az eddiginél

—≡≡≡ 50 százalékkal olcsóbban ≡≡≡—

árusíthatom raktáromon levő **kézimunkákat** és **hozzávaló anyagokat.**

Azon reményben, hogy a tisztelt vevő közönség nemfogja elmulasztani megtekinteni,
 a még eddig nem létezett **kézimunka** újdonságokat.

kiváló tisztelettel

FREYBERGER ALBERT,

kézimunka, rövidáru és gyermek-ruha nagy raktára
 NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA.